

ประโยค ๑-๒

แปล มคธเป็นไทย

สอบ วันที่

๒๕๖

แปล โดยพยัญชนะ

๑ อเถโก ปุริโส ปิฐุสปปินา ลทุสสมปตตี ทิสวา จินฺเตสิ “อายนนาม ปิฐุสปปิ หุตฺวา อิมํ สิปป์ นิสฺสาย มหาสมปตตี ปตฺโต, มยาเปตํ ลิกฺขิตุํ วฏฺฏตฺติ ฯ โส ตํ อุปสงฺกมิตฺวา วนฺทิตฺวา “อิมํ เม อัจฉริย สิปป์ เทหิตฺติ อาท ฯ “น สกฺกา ตาต ทาตฺนฺติ ฯ โส เตนฺ ปฏิภฺชิตฺโต “โหตุ, อาราเชสฺสามิ นนฺติ ตสฺส หตฺถปาทปริกมมาทินิ กโรนฺโต จิสฺสํ ตํ อาราเชตฺวา ปุณฺปนุํ ยาจิ ฯ ปิฐุสปปิ “อโย เม อติวिय อุปการโกติ ตํ ปฏิพาหิตุํ อสฺกโกนฺโต สิปป์ ลิกฺขาเปตฺวา “นิปฺพนฺนํ เต ตาต สิปป์, อิทานิ กิํ กริสฺสสฺสีติ อาท ฯ “พหิ คนฺตฺวา สิปป์ วิมฺลิสฺสามิติ ฯ “กิํ กริสฺสสฺสีติ ฯ “คาวิ วา มนุสฺสํ วา ปหริตฺวา มาเรสฺสามิติ ฯ “ตาต คาวิ มาเรนฺตสฺส, สตํ ทนฺโท โหติ, มนุสฺสํ มาเรนฺตสฺส, สหสฺสํ, ตวํ สฺปฺตฺตทาโรปี ตํ นิตฺถริตฺุํ น สกฺขิสฺสสิ, มา วินฺสฺส; ยมฺหิ ปหฺนฺ, ทนฺโท นตฺถิ, ตาทิสํ นิมฺมาตาปิตฺกํ กณฺจิ อุปฺชาเรหิตฺติ ฯ โส “สาธฺตฺติ สกฺขเร อุจฺจงฺเค กตฺวา ตาทิสํ อุปฺชาเรยมาโน วิจฺรนฺโต คาวิ ทิสฺวา “อโย สสฺสามิกาทิ ปหริตฺุํ น วิสฺหิ, มนุสฺสํ ทิสฺวา “อโย สฺมาตาปิตฺโกติ ปหริตฺุํ น วิสฺหิ ฯ เตนฺ จ สมเยนฺ สฺเนตฺโต นาม ปจฺเจกพฺพุโธ นครํ นิสฺสาย ปณฺณสาลายํ วิหริตฺติ ฯ โส ตํ ปิณฺฑทาย ปวิสฺนตํ นครทวารนฺตเร ฐิตํ ทิสฺวา “อโย นิมฺมาตาปิตฺโก, อิมสฺมี ปหฺนฺ, ทนฺโท นตฺถิ, อิมํ ปหริตฺวา สิปป์ วิมฺลิสฺสามิติ ปจฺเจกพฺพุตฺสส ทกฺขินฺกณฺณโสตํ สนฺธาย สกฺขรํ ฆิปี ฯ ทกฺขินฺกณฺณโสเตนฺ ปวิสฺสิตฺวา วาเมนฺ นิกฺขมิ ฯ ทุกฺขา เวทนา อุปฺปชฺชิ ฯ ปจฺเจกพฺพุโธ ภิกฺขาย จริตฺุํ นาสกฺขิ, อากาเสนฺ ปณฺณสาลํ คนฺตฺวา ปรีนฺิพฺพายิ ฯ มนุสฺสา, ปจฺเจกพฺพุเต อนาคจฺจนฺเต, กิณฺจิ อมาสุกํ ภวิสฺสสฺสีติ จินฺเตตฺวา ตตฺถ คนฺตฺวา ตํ ปรีนฺิพฺพุตํ ทิสฺวา โรหิสฺสํ ปรีเทวีสฺส ฯ

แปล โดยอรรถ

๒ โสปี มหาชนํ คจฺจนฺตํ ทิสฺวา ตตฺถ คนฺตฺวา ปจฺเจกพฺพุตํ สณฺชานิตฺวา “อโย ปิณฺฑทาย ปวิสฺนโต ทวารนฺตเร มม สมนฺมุชฺชิวโต, อหํ อตฺตโน สิปป์ วิมฺลนฺโต อิมํ ปหริณฺติ อาท ฯ มนุสฺสา “อิมินา กิร ปาเปนฺ ปจฺเจกพฺพุโธ ปหฺนฺ, คณฺหถ คณฺหถาติ โปเถตฺวา ตตฺถเว นํ ชีวิตกฺขยํ ปาเปสฺสุ ฯ โส อวิจิมฺหิ นินฺพตฺติตฺวา, ยาวายํ มหาปฐฺวี โยชนํ อุสฺสนฺหา; ตาว ปจิตฺวา วิปากาวเสเสน คิซฺชณฺณมตฺถเก สฎฐิติฎฎเปต หุตฺวา นินฺพตฺติ ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย

รบ.๓ สัจจวิภูเบศร วตฺถุ น.๑๖๑-๑๖๒

(อ้างอิงจาก ธรรมปทัฏฐกถา ภาค ๓ แปลโดยพญ.พระ พระราชปริยัติโมลี (สุทัศน์))

แปล โดยพญ.พระ

๑ อเถโก บุริโส ปิฐุสปปินา **ลทุสสมปตตี** ทิสฺวา จินฺเตสิ “อายนฺนาม ปิฐุสปปิ หุตฺวา อิมํ ลิปฺปํ นิสฺสาย มหาสมปตตี ปตฺโต, มยาเปตํ **ลิกฺขิตุํ** วฏฺฏตีติ ฯ โส ตํ อุปลงฺกมิตฺวา วณฺทิตฺวา “อิมํ เม อจฺจริย ลิปฺปํ เทหีติ อาท ฯ “**น สกฺกา** ตาท ทาทุนฺติ ฯ

๑ ครั้งนั้น อ.บุรุษ คนหนึ่ง เห็นแล้ว **ซึ่งสมบัติ** อันบุรุษผู้ไปด้วยตั้ง **ได้แล้ว** คิดแล้ว **ว่า (อ.บุรุษ)** ชื่อนี้ เป็นผู้ไปด้วยตั้ง เป็น อาศัยแล้ว **ซึ่งศิลปะ** นี้ ถึงแล้ว **ซึ่งสมบัติใหญ่, อ.อัน** แม้อันเรา **ศึกษา (ซึ่งศิลปะ)** นั้น ย่อมควร **ดังนี้** ฯ **(อ.บุรุษ)** นั้น เข้าไปหาแล้ว **(ซึ่งบุรุษผู้ไปด้วยตั้ง)** นั้น ไหว้แล้ว กล่าวแล้ว **ว่า** ข้าแต่อาจารย์ **(อ.ท่าน)** ขอจงให้ **ซึ่งศิลปะ** นี้ แก่กระผม **ดังนี้** ฯ **(อ.บุรุษผู้ไปด้วยตั้ง** **กล่าวแล้ว)** ว่า ดูก่อนพ่อ **(อันเรา)** **ไม่อาจ** เพื่อบ้านให้ **ดังนี้** ฯ

โส เตน **ปฏิภฺขิตฺโต** “โหตุ, **อาราเธสฺสามิ** นนฺติ ตสฺส **หตุถฺปาหฺปริกฺมมาทีนิ** โกโรนฺโต จิรฺสฺสํ ตํ อาราเธตฺวา ปุณฺณปุณฺณํ ยาจิ ฯ ปิฐุสปปิ “ออยฺ เม อติวिय **อุปกฺการโกติ** ตํ ปฏิพาหิตุํ อสฺสโกโรนฺโต ลิปฺปํ ลิกฺขาเปตฺวา “**นิปฺพนฺ** เต ตาท **ลิปฺปํ**, อิทานิ กิ ภิรสิสฺสีติ อาท ฯ

(อ.บุรุษ) นั้น **ผู้ (อันบุรุษผู้ไปด้วยตั้ง)** นั้น **ห้ามแล้ว (คิดแล้ว)** ว่า **(อ.เหตุนี้)** จงยกไว้, **(อ.เรา)** **(ยังบุรุษผู้ไปด้วยตั้ง)** นั้น **จักให้ยินดียิ่ง** ดังนี้ **กระทำอยู่ (ซึ่งกรรม ท.) มีการนวดซึ่งมือและทำเป็นต้น (แก่บุรุษผู้ไปด้วยตั้ง)** นั้น **(ยังบุรุษผู้ไปด้วยตั้ง)** นั้น ให้ยินดียิ่งแล้ว สิ้นกาลนาน อ่อนนอนแล้ว บ่อย ๆ ฯ **อ.บุรุษผู้ไปด้วยตั้ง (คิดแล้ว)** ว่า **(อ.บุรุษ)** นี้ **เป็นผู้กระทำซึ่งอุปการะ** เกินเปรียบ แก่เรา **(ย่อมเป็น)** **ดังนี้** **ไม่อาจอยู่ เพื่อบ้านห้าม (ซึ่งบุรุษ)** นั้น **(ยังบุรุษนั้น)** ให้ศึกษาแล้ว **ซึ่งศิลปะ** กล่าวแล้ว ว่า **แน่พ่อก อ.ศิลปะ** ของเจ้า **สำเร็จแล้ว**, ในกาลนี้ **(อ.เจ้า)** จักกระทำ **ซึ่งอะไร** **ดังนี้** ฯ

“พหิ คนตุวา ลิปป์ **วิมลิสฺสามิ**ติ ฯ “กั กริสฺสตีติ ฯ “**คาวี** วา มนุสฺสํ วา ปหริตฺวา มาเรสุสามิติ ฯ “ตาท คาวี มาเรนฺตสฺส, **สตี ทณฺเฑ** โหติ, มนุสฺสํ มาเรนฺตสฺส, **สทสฺส**, ตฺวํ สปุตฺตทาโรปิ ตํ **นิตฺถริตฺ** น สกฺขิสฺสตี, **มา วินสฺส**; ยมฺหิ ปทณฺเฑ, ทณฺเฑ นตฺถิ, ตาทิสฺ นิมฺมาตปิติกั กณฺจि อุปฺชาเรหิตี ฯ

(อ.บุรุษนั้น กล่าวแล้ว) ว่า (อ.กระผม) ไปแล้ว ในภายนอก **จักทดลอง** ซึ่งศิลปะ ดังนี้ ฯ (อ.บุรุษผู้ไปด้วยตั้ง กล่าวแล้ว) ว่า (อ.เจ้า) จักกระทำ ซึ่งอะไร ดังนี้ ฯ (อ.บุรุษนั้น กล่าวแล้ว) ว่า (อ.กระผม) ประหารแล้ว **ซึ่งแม่โค** หรือ หรือว่า ซึ่งมนุษย์ จักให้ตาย ดังนี้ ฯ (อ.บุรุษผู้ไปด้วยตั้ง กล่าวแล้ว) ว่า **แนะพ่อ (เมื่อบุคคล)** ยังแม่โค ให้ตายอยู่, **อ.ร้อยแห่งทรัพย์ เป็นสินไหม** ย่อมเป็น, (เมื่อบุคคล) ยังมนุษย์ ให้ตายอยู่, **อ.พันแห่งทรัพย์ (เป็นสินไหม) (ย่อมเป็น)**, อ.เจ้า แม่ผู้เป็นไปกับด้วยบุตรและทาระ จักไม่อาจ **เพื่ออันรื้อออก (ซึ่งสินไหม)** นั้น, (อ.เจ้า) **จงอย่าฉิบหาย, (ครั้นเมื่อบุคคล) ไต่ (อันเจ้า) ประหารแล้ว**, อ.สินไหม ย่อมไม่มี, (อ.เจ้า) **จงใคร่ครวญ** ซึ่งใคร ๆ ผู้มีมารดาและบิดาออกแล้ว ผู้เช่นกับ- ด้วยบุคคลนั้น ดังนี้ ฯ

โส “สาธุติ **สกุขเร อัจฺจนฺเ** กตฺวา ตาทิสฺ อุปฺชาเรมาโน วิจรนฺโต คาวี ทิสฺวา “อัย สสุสามิกาทิ ปหริตฺ น วิสฺหิ, มนุสฺสํ ทิสฺวา “อัย **สมาตปิติกั** ปหริตฺ น วิสฺหิ ฯ

(อ.บุรุษ) นั้น (รับพร้อมเฉพาะแล้ว) ว่า อ.ดีละ ดังนี้ กระทำแล้ว **ซึ่งอันกรวด ท.** ในชายพก ใคร่ครวญอยู่ (ซึ่งบุคคล) ผู้เช่นนั้น เทียวไปอยู่ เห็นแล้ว **ซึ่งแม่โค** ไม่อาจแล้ว เพื่ออันประหาร (ด้วยอันคิด) ว่า (อ.แม่โค) นี้ เป็นสัตว์เป็นไปกับด้วยเจ้าของ (ย่อมเป็น) ดังนี้, เห็นแล้ว ซึ่งมนุษย์ ไม่อาจแล้ว เพื่ออันประหาร (ด้วยอันคิด) ว่า (อ.มนุษย์) นี้ **เป็นผู้เป็นไปกับด้วยมารดาและบิดา (ย่อมเป็น)** ดังนี้ ฯ

เตน จ สมเยน สุเนตโต นาม ปจเจกพุทฺโธ นครํ นิสสัย ปณฺณสาลาโย วิหริติ ฯ โส ตํ
ปิณฑุทาย **ปวิสนฺตํ** นครทวารนฺตเร ลฺลิตํ ทิสฺวา “อโย นิมฺมาตาปิตโก, อิมสฺมี ปหฺณฺ, **ทณฺโฑ** นตฺถิ,
อิมํ ปหริตฺวา ลิปฺปี **วิมฺลิสฺสามิ**ติ ปจเจกพุทฺธสฺส **ทกฺขิณณกณฺโณโส**ตํ สนฺธาย สกฺขรํ ชิปี ฯ

ก็ โดยสมัย นั้น อ.พระปัจเจกพุทธเจ้า ชื่อว่าสุเนตร อาศัยแล้ว ซึ่งพระนคร ย่อมอยู่ในบรรณศาลา ฯ
(อ.บุรุษ) นั้น เห็นแล้ว (ซึ่งพระปัจเจกพุทธเจ้า) นั้น **ผู้เข้าไปอยู่** เพื่อก่อนข่าว ผู้ยืนอยู่แล้ว ที่ระหว่างแห่ง-
ประตูแห่งพระนคร (คิดแล้ว) ว่า (อ.พระปัจเจกพุทธเจ้า) นี้ เป็นผู้มีมารดาและบิดาออกแล้ว (ยอมเป็น),
(ครั้นเมื่อพระปัจเจกพุทธเจ้า) นี้ (อันเรา) ประหารแล้ว, **อ.สินไหม** ย่อมไม่มี, (อ.เรา) ประหารแล้ว
(ซึ่งพระปัจเจกพุทธเจ้า) นี้ **จักทดลอง** ซึ่งศิลปะ ดังนี้ ดีดีแล้ว ซึ่งก่อนกรวด หมายเอา **ซึ่งช่องแห่งหุ-**
เมืองขวา ของพระปัจเจกพุทธเจ้า ฯ

ทกฺขิณณ กณฺณโสเตน ปวิสิตฺวา **วาเมน** นิกฺขมิ ฯ ทุกฺขา **เวทนา** อุปฺปชฺชิ ฯ ปจเจกพุทฺโธ ภิกฺขาย
จริตฺตํ นาสกฺขิ, อากาเสน ปณฺณสาลํ คนฺตฺวา ปรีนิพฺพายิ ฯ มนุสฺสา, ปจเจกพุทฺธ **อนาคฺจจฺจนฺเต**,
ภิกฺขุจิ **อมาสุกํ** ภวิสฺสตีติ จินฺตเตตฺวา ตตฺถ คนฺตฺวา ตํ ปรีนิพฺพตํ ทิสฺวา โรทิสฺสุ **ปรีเทวีสุ** ฯ

(อ.ก่อนกรวด) เข้าไปแล้ว โดยช่องแห่งหุ เมืองขวา ออกแล้ว (โดยช่องแห่งหุ) **เมืองข้าย** ฯ **อ.เวทนา**
อันเป็นทุกข์ เกิดขึ้นแล้ว ฯ อ.พระปัจเจกพุทธเจ้า ไม่ได้ आजแล้ว เพื่อก่อนเที่ยวไป เพื่อภิกษา, ไปแล้ว
สู่บรรณศาลา ทางอากาศ ปรีนิพพานแล้ว ฯ อ.มนุษย์ ท., ครั้นเมื่อพระปัจเจกพุทธเจ้า **ไม่มาอยู่**, คิดแล้ว
ว่า (อ.ความทุกข์) **มิใช่ความสำคัญ** อะไร ๆ จักมี ดังนี้ ไปแล้ว (ในที่) นั้น เห็นแล้ว (ซึ่งพระปัจเจก-
พุทธเจ้า) นั้น ผู้ปรีนิพพานแล้ว ร้องไห้แล้ว **คร่ำครวญแล้ว** ฯ

แปล โดยอรธ

๒ โสปี มหาชน คจจนต์ ทิสวา ตตถ คนฺตวา ปจเจกพุทฺธํ สญฺขานิตฺวา “อัยํ ปิณฑาย ปวิสนฺโต ทวารนฺตเร มม สมนุชฺชิวโต, อหํ อตตโน สิปปี วิมฺสนฺโต อิมํ ปทรินฺติ อาห ๑ มนุสฺสา “อิมินา กิร ปาเปน ปจเจกพุทฺธो ปทฺโธ, คณฺหถ คณฺหถาติ โปเถตฺวา ตตฺเถว นํ ชีวิตกฺขยํ ปาเปสฺสุ ๑ โส อวีจิมฺหิ นิพฺพตฺติตฺวา, ยาวายํ มหาปฺลฺลวี่ โยชนํ อุกฺกุสฺสนฺหา; ตาว ปจิตฺวา วิปาการเสเสน คิซฺฌกฺกมฺตฺถเก สญฺญฺลิฏฺฐเปโต หุตฺวา นิพฺพตฺติ ๑

๒ แม่บุรุษนั้น เห็นมหาชนไปอยู่ ไปที่บรรณศาลานั้นแล้ว จำพระปัจเจกพุทธเจ้าได้ จึงกล่าวว่า "พระปัจเจกพุทธเจ้าองค์นี้ เมื่อเข้าไปเพื่อบิณฑบาต พบเราที่ระหว่างประตู, เราเมื่อจะทดลองศิลปะของตน จึงประหารพระปัจเจกพุทธเจ้านี้" พวกมนุษย์ กล่าวว่า "ได้ยินว่า คนช้วนี่ประหารพระปัจเจกพุทธเจ้า, พวกท่านจงจับๆ" โบายให้บุรุษนั้นถึงความสิ้นชีวิตในที่นั่นเอง ๑ บุรุษนั้น เกิดในอเวจีใหม่แล้ว จนแผ่นดินใหญ่นี้หนาขึ้นโยชน์หนึ่ง บังเกิดเป็นสังกฺกิลฺกฺกเปรต ที่ยอดภูเขาคิซฺฌกฺก ด้วยผลกรรมอัน เหลือ ๑